

109 § Lomapalkkaa, lomakorvausta ja lomarahaa koskeva yleismääräys

1 mom. Virkapalkat/kuukausipalkat

- 1) Viranhaltijan/kuukausipalkkaisen työntekijän vuosilomapalkka määräytyy 110 §:n mukaisesti, jollei kohdista 2-3 muuta johdu;
- 2) Sellaisen viranhaltijan/kuukausipalkkaisen työntekijän lomapalkka, jonka työaika vaihtelee pysyvän järjestelmän mukaan tai jonka pysyvään virkamääräykseen tai työsopimukseen perustuva työaika on niin vähäinen, että tästä syystä vain osa kalenterikuukausista on täysisiä lomanmääräytymiskuukausia, määräytyy 111 §:n mukaisesti;
- 3) Sellaisen viranhaltijan/kuukausipalkkaisen työntekijän, jonka työaika ja vastaavasti palkka on muuttunut lomanmääräytymisvuoden aikana, lomapalkka määräytyy 111 a §:n mukaisesti;
- 4) Viranhaltijan/kuukausipalkkaisen työntekijän lomakorvaus määräytyy 112 §:n mukaisesti.

2 mom. Tuntipalkat

- 1) Tuntipalkkaisen työntekijän lomapalkka erääntyneestä vuosilomasta määräytyy 113 §:n mukaisesti, jollei kohdasta 2 muuta johdu;
- 2) Jos tuntipalkkainen työntekijä on palkattu työhön toistaiseksi voimassa olevaan työsuhteeseen tuntipalkalla, mutta täsmällistä työaikaa ei ole sovittu työmäärän vaihtelujen vuoksi (ns. tarvittaessa työhön tuleva), hänen lomapalkkansa määräytyy 111 §:n mukaisesti;
- 3) Tuntipalkkaisen työntekijän lomakorvaus sekä lomapalkka erääntymättömästä vuosilomasta määräytyvät 114 §:n mukaisesti;
- 4) Lomakorvaus työsuhteesta, jonka aikana ei ole ansaittu vuosilomaa, määräytyy 115 §:n mukaisesti.

3 mom. Lomaraha määräytyy 116 §:n mukaisesti.

4 mom. Lomapalkan ja lomarahan maksamisen ajankohta sekä kuolinpesälle maksettava lomakorvaus ja lomaraha määräytyy 117 §:n mukaisesti.

111 a § Vuosilomapalkka, kun viranhaltijan/kuukausipalkkaisen työntekijän työaika ja palkka on muuttunut tai muuttuu lomanmääräytymisvuoden aikana

1 mom. Kun viranhaltijan/kuukausipalkkaisen työntekijän työaika ja vastaavasti palkka muuttuvat lomanmääräytymisvuoden aikana, määräytyy kyseiseltä lomanmääräytymisvuodelta ansaitun vuosiloman vuosilomapalkka lomanmääräytymisvuoden aikana käytettyjen työajan mukaan määräytyneiden palkkausprosenttien keskiarvon perusteella (keskimääräinen palkkausprosentti).

Soveltamisohje:

Määräystä sovelletaan sellaisiin tilanteisiin, joissa palvelussuhteen säännöllinen työaika ja vastaavasti palkka ovat muuttuneet lomanmääräytymisvuoden aikana. Tällöin viranhaltijalle/kuukausipalkkaiselle työntekijälle maksetaan lomallelähtöhetken palkan sijasta lomapalkkaa, jonka perusteena on lomanmääräytymisvuoden aikana ansaittujen palkkojen keskimääräinen palkkausprosentti. Lomapalkan määrässä tulee tällöin huomioon otetuksi työajan muuttuminen loman ansainta-aikana. Määräys tulee sovellettavaksi esim. silloin, kun täyttä työaika tekevä jää osa-aikaeläkkeelle tai osittaisella virka-/työvapaalla ollut palaa tekemään täyttä työaika.

Keskimääräinen palkkausprosentti määräytyy siten, että eri palkkausprosentit kerrotaan voimassaolokuukausiensa määrällä ja jaetaan lomanmääräytymiskuukausien yhteismäärällä. Jos palkkausprosentti on vaihtunut kesken kalenterikuukauden, otetaan tällaisen kuukauden osalta huomioon ko. kuukautena pidemmän aikaa voimassa ollut palkkausprosentti.

Esim. 1:

Työntekijän työaika ja palkkausprosentti on lomanmääräytymisvuoden 1.4.2014-31.3.2015 kuuden kuukauden ajan 100% ja osa-aikaeläkkeelle siirtymisen vuoksi kuuden kuukauden ajan 50%. Tältä lomanmääräytymisvuodelta ansaitun vuosiloman palkka määräytyy näiden prosenttien keskimääränä: $6 \cdot 100\% + 6 \cdot 50\% / 12 = 75\%$. Vastaavasti jos palkkausprosentti on esim. ollut neljä kuukautta 60% ja 8 kuukautta 100%, on keskimääräinen palkkausprosentti 87% ($= 4 \cdot 60\% + 8 \cdot 100\% / 12$).

Työntekijän ollessa vuosilomalla esim. 18.-31.8.2014 (14 kalenteripäivää) lasketaan lomapalkka tältä ajalta kuukausipalkasta, joka määräytyy em. tavalla määritellyn keskimääräisen palkkausprosentin mukaan. Jos keskimääräinen palkkausprosentti on esim. 75 %, maksetaan loma-ajan palkka 75 %:n kuukausipalkan mukaan 14 kalenteripäivältä, ja lopulta 17 kalenteripäivältä palkka maksetaan sen palkkausprosentin mukaan, mikä työntekijällä sillä hetkellä työssä ollessa on. Jos työntekijä on lomalla koko kalenterikuukauden, maksetaan tällaisen kuukauden palkka kokonaisuudessaan em. tavalla määritellyn keskimääräisen palkkausprosentin mukaan.

2 mom. Kun viranhaltijan/kuukausipalkkaisen työntekijän työaika ja vastaavasti palkka muuttuvat lomanmääräytymisvuoden päätyttyä ennen vuosiloman tai sen osan alkamista, määräytyy kyseiseltä lomanmääräytymisvuodelta ansaitun vuosiloman vuosilomapalkka sen varsinaisen palkan mukaan,

jota viranhaltijalle/työntekijälle on maksettu ennen työajassa ja palkassa tapahtunutta muutosta.

Soveltamisohje:

Määräystä sovelletaan tilanteisiin, joissa viranhaltijan/kuukausipalkkaisen työntekijän työaika ja palkka ovat muuttuneet loman eräännyttyä, mutta ennen loman tai sen osan alkamista. Tällöin vuosilomapalkkana maksetaan se varsinainen palkka, jota viranhaltijalle/työntekijälle maksettiin kyseisenä lomanmääräytymisvuonna eli vuosiloman ansainta-aikana.

112 § Viranhaltijan/kuukausipalkkaisen työntekijän lomakorvaus palvelussuhteen päättyessä

Huom.

Tätä pykälää sovelletaan 110 §:n sijasta silloin, kun viranhaltijalle/kuukausipalkkaiselle työntekijälle maksetaan lomakorvaus pitämättä jäävistä lomapäivistä. Tämä koskee niin eräänntyneen kuin erääntymättömän vuosiloman perusteella maksettavaa lomakorvausta. Lomakorvauksen maksaminen on yleisintä seurakunnan kausiluontoisissa töissä määräaikaisen työsuhteen päättyessä, mutta se tulee kyseeseen myös toistaiseksi voimassa olevan palvelussuhteen päättyessä. Poikkeuksellisesti pykälää sovelletaan myös palvelussuhteen jatkuessa, kun lomaa ei saada annettua 106 § 2 momentin mukaisesti lomavuotta seuraavan syyskuun loppuun mennessä ja se maksetaan lomakorvauksena (ks. myös 107 § 2 mom:n esimerkki).

Lomarahahan maksamisesta lomakorvauksen maksamisen yhteydessä ks. 116 § sekä 117 § 3 ja 5 mom.

- 1 mom. Viranhaltijalla/työntekijällä on oikeus palvelussuhteen päättyessä saada lomakorvaus 104 §:n 3 momentin mukaisilta pitämättömiltä vuosilomapäiviltä. Lomakorvaus lasketaan jakamalla palvelussuhteen päättymisajankohdan varsinainen kuukausipalkka luvulla 20,83 ja kertomalla se 104 §:n 3 momentin mukaisten taulukoiden vuosilomapäivien lukumäärällä, joista ensin vähennetään jo pidetyt lomapäivät. Jos viranhaltijan/työntekijän lomapalkka määräytyy 111 a §:n mukaisesti, lasketaan myös lomakorvaus pitämättömiltä vuosilomapäiviltä noudattaen 111 a §:n laskentasääntöjä.

Esimerkki:

Viranhaltijan/työntekijän lomaoikeus on 38 vuosilomapäivää (104 §:n 3 mom taulukko 1). Palvelussuhde päättyy 31.8. ja hän on pitänyt edellisen lomanmääräytymisvuoden lomasta (38 lomapäivää) 27 lomapäivää. Palvelussuhteen päättyessä maksetaan lomakorvaus kaikkiaan 26 lomapäivältä: edelliseltä lomanmääräytymisvuodelta jäljellä olevat 11 työpäivää ja kulumassa olevalta lomanmääräytymisvuodelta viideltä kuukaudelta ansaittu 15 työpäivää erääntymätöntä vuosilomaa. (Eräänntyneestä lomasta lomarahaa on maksettu jo kesäkuussa. Erääntymättömästä lomasta maksetaan lomarahaa 116 §:n 1 momentin mukaisesti 5 kuukaudelta yhteensä 30 % kuukausipalkasta (=5 * 6 %).

- 2 mom. Jos ne kalenterikuukaudet, joihin palvelussuhde alkoi ja päättyi, ovat vajaita lomanmääräytymiskuukausia, mutta viranhaltija/työntekijä on ollut työssä niiden aikana yhteensä vähintään 35 työtuntia tai 14 työpäivää ja

yhtäjaksoinen palvelussuhde on alkamis- ja päättymiskuukauden aikana jatkunut yhteensä vähintään 16 kalenteripäivää ilman muita kuin 103 §:ssä tarkoitettuja keskeytysaikoja eikä hän tämän palvelussuhteen ajalta ole saanut lomaa tai korvausta siitä, luetaan tämä aika lomakorvausta määrättäessä yhdeksi täydeksi lomanmääräytymiskuukaudeksi.

Soveltamisohje:

Tätä momenttia sovelletaan vain, kun palvelussuhde on alkanut samana tai sitä edellisenä kalenterivuonna, jona palvelussuhde päättyy. Tällä momentilla on merkitystä viranhaltijan/työntekijän lomarahaa suuruutta määrättäessä. Lomarahaa maksetaan vain niiden kuukausien lomapalkkaan/lomakorvaukseen, joilta viranhaltija/työntekijä on ansainnut vuosilomaa. Ks. myös 113 § 4 momentin soveltamisohje.

Pitempi palvelussuhde voi alkaa ja/tai päättyä kesken kalenterikuukauden, siten että ko. alkamis- ja päättymiskuukausi ovat vajaita lomanmääräytymiskuukausia. Vastavasti palvelussuhde voi olla niin lyhyt, ettei se kestä yhtäkään täyttä kuukautta, mutta ulottuu kahdelle kalenterikuukaudelle. Näissä tapauksissa lasketaan alkamis- ja päättymiskuukauden työtunnit tai työpäivät yhteen. Lomaoikeuden katsotaan syntyvän, jos seuraavat kaksi edellytystä täyttyvät yhtä aikaa:

- 1) työpäiviä on ko. alkamis- ja päättymiskuukauden aikana yhteensä vähintään 14 tai työtunteja yhteensä vähintään 35 ja
- 2) palvelussuhde on ollut voimassa molempien kuukausien yhteenlaskettuna aikana yhteensä vähintään 16 kalenteripäivää.

Jos nämä edellytykset eivät täyty, vajailta alkamis- ja päättymiskuukausilta ei makseta lainkaan lomakorvausta.

3 mom.

Jos viranhaltijan/työntekijän palvelussuhde ei kestä yhtään täyttä kalenterikuukautta, mutta hän kuitenkin ansaitsee 1-2 momentin perusteella vuosilomaa, lomakorvausta maksetaan siinä suhteessa, montako kalenteripäivää palvelussuhde on kestänyt koko kalenterikuukauden kalenteripäivien määrästä. Jos viranhaltijan/työntekijän palvelussuhde kestää kokonaisuudessaan yli kalenterikuukauden mittaisen jakson, lomakorvauksen määrä maksetaan täytenä jokaiselta lomaan oikeuttavalta kuukaudelta.

Huom.

Lomakorvauksen suhteuttamisen vaikutuksesta lomarahaan ks. 116 § 1 mom. soveltamisohje.

Esimerkkejä 2-3 mom:

Esimerkki 1:

Kokoaikainen palvelussuhde kestää 6.-24.7. eli 19 kalenterivuorokautta. Lomaoikeus syntyy, kun palvelussuhteen kesto on yli 16 kalenteripäivää ja työtä tehdään yli 35 työtuntia. Kun palvelussuhde ei kestä yhtään kokonaista kalenterikuukautta, lomakorvaus suhteutetaan palveluksessaoloaikaan. Lomakorvaus on 19/31-osaa täydestä lomakorvauksesta. Myös lomarahaa suhteutetaan samalla suhdeluvulla (ks. 116 § 1 mom. soveltamisohje)

Esimerkki 2:

Kokoaikainen palvelussuhde kestää 22.7.-9.8. eli 19 kalenterivuorokautta. Kumpikin lomanmääräytymiskuukausi on vajaa, koska palvelussuhde ei kestä kumpanakaan kuukautena 16 kalenterivuorokautta. Kuitenkin 2 momentin perusteella heinä- ja elokuun päivät lasketaan yhteen, jolloin syntyy laskennallisesti esimerkkiä 1 vastaava lomaoikeus. Lomakorvaus ja lomarahaa lasketaan samalla tavalla kuin esimerkissä 1. Suhteutuksessa jakajana käytetään sen kuukauden kalenteripäiviä, jonka ajalle

suurempi määrä työsuhteen kestosta sijoittuu (heinäkuu).

Esimerkki 3:

Kokoaikainen palvelussuhde kestää kokonaisuudessaan yli kuukauden, mutta ei yhtään täyttä kalenterikuukautta: 3.7.-10.8. Lomaoikeus syntyy heinäkuulta, mutta ei elokuulta. Kun koko palvelussuhteen kesto on pituudeltaan yli kuukauden mittainen, lomakorvaus ja lomarahat maksetaan yhden kuukauden osalta täytenä. Se osa elokuun puolelle jatkuvasta palvelussuhteesta, joka ylittää kuukauden kokonaiskeston, ei oikeuta muuhun lomakorvaukseen.

Esimerkki 4:

Kokoaikainen palvelussuhde kestää 3.7.-20.8. Molemmat työssäolokuukaudet ovat itsessään täysiä lomanmääräytymiskuukausia. Kun palvelussuhde ei kuitenkaan ole kestänyt yhtään kokonaista täyttä kalenterikuukautta, maksettava kahden kuukauden lomakorvaus ja lomarahat suhteutetaan kuukausien kalenteripäivien yhteenlaskettuun lukumäärään: $(29+20)/(31+31)$.

Jos palvelussuhteeseen sisältyisi yksikin kokonainen kalenterikuukausi, esim. palvelussuhde kestäisi 3.6.-20.8, suhteutusta ei tehtäisi, vaan kaikkien itsessään täysien lomanmääräytymiskuukausien lomakorvaus maksettaisiin täytenä. Tällöin todettaisiin, mitkä kuukaudet ovat täysiä lomanmääräytymiskuukausia ja niiden lisäksi mahdollinen 2 momentin perusteella muodostettu ”laskennallinen” täysi lomanmääräytymiskuukausi. Näiltä maksetaan täysi lomakorvaus ja lomarahat. Vajailta lomanmääräytymiskuukausilta ei tällaisessa tapauksessa lomakorvausta makseta. Rajankäynti suhteutuksen käyttämisessä on sovittu siten, että jos palvelussuhde ei ole kestänyt yhtäkään täyttä kalenterikuukautta, suhteutusta on aina käytettävä. Sen jälkeen kun palvelussuhde on kestänyt kokonaisen kalenterikuukauden, suhteutusta ei enää käytetä.

- 4 mom. Edellä 36 §:n 2 ja 4 momentissa tarkoitettulle väliaikaiselle viranhaltijalle, joka on tuomiokapitulin tai seurakunnan asianomaisen viranomaisen määräyksestä yhdenjaksoisesti hoitanut lomanmääräytymisvuoden aikana oman virkansa ohella toiseen virkaan kuuluvia tehtäviä kauemmin kuin kaksi kuukautta, suoritetaan lomakorvauksena 9,0 % hänelle maksetusta tai maksettavaksi erääntyneestä korvauksesta tai palkkiosta. Lomakorvaus maksetaan viranhoitomääräyksen päättymistä seuraavan palkanmaksun yhteydessä.
- 5 mom. Sellaisen palvelussuhteen ajalta, jolta työsopimussuhteinen työntekijä ei ansaitse lainkaan vuosilomaa edes 2 momentin mukaisesti laskettuna, maksetaan lomakorvausta siten kuin 115 §:ssä määrätään.